

Sygn. akt VU 673/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 kwietnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie :

Przewodniczący SSO Marzena Głuchowska

Protokolant Barbara Wypych

po rozpoznaniu w dniu 29 marca 2016 r. w Kaliszu

odwołania A. K.

od decyzji Nr (...) Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

z dnia 11 marca 2015 r., znak (...) - (...)

w sprawie A. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

o ustalenie ubezpieczenia

1. **Oddala odwołanie,**

2. **Zasądza od A. K. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. kwotę 120,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

UZASADNIENIE

Decyzją nr (...) z dnia 11.03.2015 r. znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział II w P. stwierdził, iż odwołująca A. K. nie podlega od dnia 1.10.2014 r. ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu, z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę zawartej z firmą (...) Sp. z o.o. w P. wobec stwierdzenia, iż umowa o pracę została zawarta w celu uzyskania uprawnień do korzystania ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i służyła obejściu obowiązujących przepisów prawa.

Od powyższej decyzji odwołanie złożyła A. K., wnosząc o jej zmianę i ustalenia, iż podlega ubezpieczeniu pracowniczemu od 1.10. 2014 r. do nadal.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział II w P. wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Kaliszu zawiadomił firmę (...) Sp. z o.o. o P. możliwości wstąpienia do sprawy jako zainteresowany. Prezes firmy (...) poinformował, iż nie skorzystał z powyższej możliwości.

Sąd I instancji poczynił następujące ustalenia faktyczne.

A. K. liczy 23 lata. Ukończyła liceum ogólnokształcące. Nie wykazała żadnego okresu ubezpieczenia. Twierdzi, iż zajmowała się modelingiem. Odwołująca powołuje się także na zatrudnienie od 01.07.2014 r. w innej firmie – w połowie wymiaru czasu pracy, czego dotyczy sprawa VU 672/14 tut. Sądu. Odwołująca nie przedstawiła

potwierdzonych kwalifikacji co do obsługi komputera czy językowych. Przedstawiła dokumentację fotograficzną z udziału w sesjach zdjęciowych i pokazach.

(dowód: częściowo zeznania odwołującej.).

Firma (...) stanowi spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością. Wspólnikiem jest J. P.. Prezesem Zarządu jest J. P.. Spółka zajmuje się działalnością w zakresie świadczeń zdrowotnych – terapia uzależnień. W okresie od II kwartału 2013 r. do końca 2014 r. firma wykazała sprzedaż netto na kwotę 2704126 zł. Firma zatrudnia 8 osób: 2 w pełnym wymiarze za wynagrodzeniem 1800 zł brutto, w tym dyrektor medyczny, 2 w połowie wymiaru czasu pracy za wynagrodzeniem 840 zł brutto, 3 osoby w ¼ wymiaru czasu pracy za wynagrodzeniem 420 zł. Spółka za 2014 r. wykazała obrót rzędu 1800000 zł i wykazała zysk.

(dowód: częściowo zeznania słuchanego za spółkę (...), informacja Urzędu Skarbowego w K. z dnia 30.01.2015 r.)

W dniu 01.10.2014 r. A. K. i firma (...) działająca przez prezesa zarządu J. P. sporządzili umowę o pracę na czas nieokreślony od 01.10.2014 r. na stanowisku – asystentka prezesa w wymiarze pełnego etatu za wynagrodzeniem 1800,00 zł miesięcznie brutto. Jako uzasadnienie sporządzenia umowy J. P. podał zwiększoną liczbę wyjazdów służbowych. Określono zakres obowiązków odwołującej: organizowanie i kierowanie pracą sekretariatu, rzetelne prowadzenie zbioru i rejestru dokumentów wychodzących i przychodzących, koordynowanie i umawianie spotkań prezesa według skali priorytetów, zarządzanie hierarchią informacji napływających do sekretariatu, sortowanie i syntezywanie najbardziej istotnych danych, monitorowanie rozmów telefonicznych, przyjmowanie wyznaczonych interesantów, przygotowanie odpowiednich materiałów i informacji prezesowi, przygotowanie i prowadzenie prezentacji na potrzeby prezesa i jego gości, tworzenie pozytywnego wizerunku spółki i przełożonego, dbałość o stałą sprawność środków do pracy, dbałość o gabinet prezesa i jego otoczenie, organizacja i obsługa posiedzeń, zgromadzenia wspólników, koordynowanie współpracy prezesa z poszczególnymi oddziałami, pracownikami, prowadzenie spraw związanych z PR i marketingu spółki, w tym administrowanie materiałami reklamowymi, zamawianie pieczęci oraz prowadzenie ich ewidencji, nadzorowanie i odbiór korespondencji pocztowej, przestrzeganie przepisów ustawy o ochronie danych osobowych. A. K. została zgłoszona do ubezpieczenia społecznego po terminie. Na powyższym stanowisku nie było wcześniej zatrudnionej osoby. Podobnie, gdy odwołująca zaczęła korzystać ze zwolnień lekarskich. Przedstawiono listy płac, listy obecności, kwestionariusz osobowy – bez podstawowych danych, oświadczenie pracownika o zapoznaniu się z przepisami bhp, dokumenty dotyczące pobranych zaliczek na podatek dochodowy. Praca miała być wykonywana od poniedziałku do piątku w godzinach od 9- do 17 tej. Nie przedstawiono zaświadczenia o zdolności do pracy. Takie zaświadczenie z dnia 01.07.2014 r. dołączono do sprawy dotyczącej zatrudnienia w R.. Nie przedstawiono upoważnienia odwołującej do podpisywania dokumentów.

(dowód: umowa o pracę, kwestionariusz, lista płac, częściowo zeznania odwołującej i J. P.)

W związku z ciążą A. K. pozostawała pod opieką lekarza D. S. od 24.11.2014 r. Wcześniej odwołująca odbyła wizyty u prof. K. D. w W.. Informacje o ciąży w karcie ciąży lekarz K. D. zawarł od dnia 29.09.2014 r. Z wcześniejszego okresu pochodzi historia choroby odwołującej z Kliniki (...) w W., nadesłana na żądanie Sądu. Są w niej wpisy od 21.07.2014 r., z których wynika stwierdzenie pęcherzyka ciążowego u odwołującej już w tym okresie. Od dnia 5 listopada stwierdzano niezdolność odwołującej do pracy. Odwołująca przebywała w szpitalu: od 13.11.2014 r. do 17.11.2014 r., 13.01.2015 r., od 22.01.2015 r. do 28.01.2015 r., od 22.02. 2015 r. do 26.02.2015 r., od 04.03.2015 r. do 09.03.2015 r., od 17.03.2015 r. do 20.03.2015 r.

Dziecko urodziło się w dniu (...)

W dniu 28.07.2015 r. odwołującej wystawiono skierowanie do Szpitala w P. ul.(...) na Oddział (...) z powodu zmian w OUN- do dalszej diagnostyki. Wcześniej w dniu 20.07.2015 r. wykonano badanie z powodu tego schorzenia

W marcu 2015 r. odwołująca nabyła lokal mieszkalny w miejscowości P. k/K..

(dowód: karta ciąży, częściowo zeznania odwołującej, historia przebiegu ciąży)

Sąd odmówił wiary zeznaniom odwołującej i J. P. w części dotyczącej tego, że strony łączył stosunek pracy A. K. ma wykształcenie średnie. Nie miała jakichkolwiek kwalifikacji do pracy, którą miała wykonywać. Nie miała także kwalifikacji do tego, aby do pracy w miarę szybko się przyuczyć. Nie wykazała się także wiedzą czy wiadomościami świadczącymi o tym, iż przyuczenie do pracy uzyskała. Nie wykazała się także wiadomościami, które wskazywały iż pracę faktycznie wykonywała. Zakres czynności, który wskazano jako przypisany do stanowiska ujętego w umowie jest szeroki i bardzo na wyrost. W sprawie nie wykazano, aby odwołująca wykonywała czynności: organizowanie i kierowanie pracą sekretariatu, rzetelne prowadzenie zbioru i rejestru dokumentów wychodzących i przychodzących, koordynowanie i umawianie spotkań prezesa według skali priorytetów, zarządzanie hierarchią informacji napływających do sekretariatu, sortowanie i syntezywanie najbardziej istotnych danych, monitorowanie rozmów telefonicznych, przyjmowanie wyznaczonych interesantów, przygotowanie odpowiednich materiałów i informacji prezesowi, przygotowanie i prowadzenie prezentacji na potrzeby prezesa i jego gości, tworzenie pozytywnego wizerunku spółki i przełożonego, dbałość o stałą sprawność środków do pracy, dbałość o gabinet prezesa i jego otoczenie, organizacja i obsługa posiedzeń, zgromadzenia wspólników, koordynowanie współpracy prezesa z poszczególnymi oddziałami, pracownikami, prowadzenie spraw związanych z PR i marketingu spółki, w tym administrowanie materiałami reklamowymi, zamawianie pieczęci oraz prowadzenie ich ewidencji, nadzorowanie i odbiór korespondencji pocztowej. Brak jest materialnych dowodów pracy odwołującej. Odwołująca nie miała upoważnienia do podpisywania dokumentów, nie ma więc dokumentów skierowanych do zewnętrznych podmiotów, autorstwa odwołującej. Sam fakt sporządzenia umowy o pracę z osobą bez kwalifikacji, w rejonie gdzie jest duże bezrobocie, szczególnie wśród młodych, wskazuje na to, iż głównym celem sporządzenia umowy nie było świadczenie pracy przez A. K. lecz uzyskanie prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Brak dowodów pracy, wskazuje na niewiarygodność twierdzeń odwołującej. Pracodawca stwierdził, iż przy zatrudnieniu odwołującej odgrywała rolę aparycja kandydata na pracownika. Odwołująca w tym czasie była już kilka miesięcy w ciąży, co pozostaje w sprzeczności z zaprezentowaną opinią pracodawcy co do wymogów wobec pracownika (nie kwestionując urody kobiet ciężarnych). Trudno przyjąć także iż pracodawca nie wymagał podstawowej wiedzy co do mechanizmów działania firmy, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, na temat organów spółki, sposobu ich działania. Podobnie jeśli chodzi o prace marketingowe, związane z PR, kształtowaniem wizerunku firmy, trudno przyjąć po stronie pracodawcy brak jakichkolwiek wymogów co do kwalifikacji pracownika. Sam fakt umiejętności obsługi komputera, jako wymóg co do zatrudnienia, stanowi w obecnych czasach wymóg, który spełnić mogą uczniowie szkół i to niewysokiego stopnia. Pracodawca przed październikiem 2014 r. nie zatrudniał osoby, która zajmowałaby się sprawami biurowymi. Nie zrobił tego także w listopadzie 2014 r. i dalszych miesiącach. Jak stwierdził w przesłuchaniu, J. P., w lipcu 2015 r. zlecił wykonywanie prac biurowych firmie, a tak wykonywał prace, które opisano w zakresie czynności dla odwołującej, sam osobiście. Z powyższego wynika, iż pracodawca nie miał potrzeby zatrudniania pracownika w październiku 2014 r. na stanowisku jakie określono dla odwołującej. Pracodawca wykonywał te prace sam, łącząc je z obciążającymi go pracami związanymi z kierowaniem spółką. Zauważyć należy, iż pracodawca prowadząc szeroką działalność, zatrudnia bardzo ograniczoną liczbę osób, z pozostałymi zawierając umowy o współpracy. Osoby zatrudnione: dyrektor medyczny, dyrektor ośrodka w I., manager, kierownik ds. remontowych zatrudnione są w pełnym wymiarze za wynagrodzeniem rzędu 1800 zł lub na część etatu. Nagle zatrudnienie pracownika na stanowisku, z tak zakreślonym zakresem czynności, jak wskazano dla odwołującej, także wskazuje na tworzenie tego stanowiska dla innych potrzeb, niż normalnie przy kreowaniu stosunku pracy. Kwestionariusz osobowy co do odwołującej został tak sporządzony, iż jedyne dane jakie z niego wynikają, to imię, nazwisko odwołującej, Pesel, dane osoby, które należy powiadomić o wypadku. Odwołująca w zakresie swojego stanu ciąży, nie udzielała Sądowi informacji odpowiadających stanowi faktycznemu. Odwołująca wskazywała, iż ciąża została stwierdzona w dniu 29.09.2014 r., podczas gdy uzyskano informacje, iż dane takie odwołująca miała już w lipcu 2014 r., o czym świadczy dokumentacja od lekarza K. D.. Zgłoszenie odwołującej do ubezpieczenia społecznego z tytułu zatrudnienia od dnia 01.10.2014 r. nastąpiło z uchybieniem terminu ustawowego, dokładnie 13 dni przed tym, gdy odwołująca przedstawiła zaświadczenie o niezdolności do pracy, co także wskazuje na cel działania stron, inny niż wykreowanie stosunku pracy. Nie bez znaczenia dla oceny sytuacji w niniejszej sprawie pozostaje ocena

postępowania odwołującej w sprawie VU 672/15, w której odwołująca powołuje się na zawarcie umowy o pracę z innym pracodawcą R. w połowie wymiaru czasu pracy za wynagrodzeniem 3500 zł, na stanowisku do którego odwołująca także nie wykazała żadnych kwalifikacji.

Sąd zważył co następuje.

Zgodnie z art. 6 ust 1 pkt.1 i art. 13 pkt.1 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 121) obowiązkowym ubezpieczeniem emerytalnym, rentowym, chorobowym i wypadkowym -podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami w okresie od nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania. W myśl art. 8 ust. 1 cyt. ustawy za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy.

Zgodnie z art. 22 kodeksu pracy, aby można mówić o stosunku pracy określona osoba musi zobowiązać się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca w zamian za pracę zobowiązuje się świadczyć na rzecz pracownika wynagrodzenie.

Okoliczność, że strony sporządziły dokumenty związane zwykle z nawiązaniem stosunku pracy, nie znaczy jeszcze, iż do nawiązania stosunku pracy doszło. Celem zawarcia umowy o pracę jest nawiązanie stosunku pracy, czyli wykonywanie przez pracownika określonego rodzaju pracy na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca w zamian ma obowiązek wypłacić wynagrodzenie.

Pośrednim celem zatrudnienia jest także uzyskanie stażu emerytalnego oraz ochrony ubezpieczeniowej na wypadek zajścia ryzyka choroby, wypadku, urodzenia dziecka.

W niniejszej sprawie odwołująca i J. P. odwrócili powyższe cele. Strony zawierając umowę miały zamiar wywołania innych skutków prawnych niż te, które wynikają z umowy o pracę oraz próbowały przez jej zawarcie wprowadzić Zakład Ubezpieczeń Społecznych w błąd co do dokonania tej, a nie innej czynności. Wspólnie pozorowały zawarcie umowy o pracę i były zgodne, co do tego, aby ich oświadczenia woli doprowadziły do wywołania skutku, którym było objęcie ubezpieczeniem społecznym i uzyskanie świadczeń macierzyńskich przez odwołującą. O pozorności zawartej umowy o pracę świadczą: okoliczności jej zawarcia, cel jaki strony zamierzały osiągnąć, charakter wykonywanej pracy (por. wyrok SN z dnia 25.01.2005 r. II UKN 141/04, opublikowane OSNC 2005 Nr 15, poz. 235).

Strony skonstruowały dla potrzeb uzyskania świadczeń macierzyńskich określoną sytuację prawną. Podjęte przez odwołującą i J. P. czynności mają charakter pozorny. O pozorności świadczą okoliczności zawarcia umowy o pracę wskazane wyżej. W firmie (...) przed dniem 01.10.2014 r. nie było stanowiska asystentki prezesa, zostało ono utworzone specjalnie na potrzeby zatrudnienia odwołującej. W czasie nieobecności odwołującej, spowodowanej przebywaniem na zwolnieniach lekarskich oraz na urlopie macierzyńskim, w firmie nie zatrudniono innego pracownika. Obowiązki, które miała rzekomo wykonywać odwołująca, w czasie jej nieobecności od dnia 05.11.2014 r. wykonywał w ramach właściciel spółki. W dokumentacji firmy brak jakichkolwiek dokumentów sporządzonych, podpisanych lub zaakceptowanych przez odwołującą.

ZUS ma prawo ocenić sporządzoną umowę o pracę i uznać ją za pozorną, co ma skutki dla ubezpieczonego w zakresie istnienia podstawy ubezpieczenia (por. Wyrok SN, sygn. akt III UK 200/04, opublikowany w Rzeczpospolitej 2005r., Nr 50, str. C-1). Podzielając ten pogląd dodać należy, iż rzeczą przedsiębiorcy jest zatrudnianie pracowników dla realizacji zakresu swej działalności lecz przestaje to być sprawą wyłącznie pracodawcy, jeżeli działania stron przenoszą skutki finansowe ich czynności na fundusze publiczne (wypłaty zasiłków chorobowych po opłaceniu składki za jeden miesiąc).

Strony zawarły pozorną umowę o pracę. Czynność ta służyła także obejściu prawa- uzyskaniu przez odwołującą świadczeń z ubezpieczeń społecznych, do których tak naprawdę nie spełniała warunków.

Zgodnie z art. 83 kc czynność taka jest nieważna i jako taka nie wywołuje skutków prawnych w zakresie ubezpieczenia. Ze zgromadzonego w sprawie materiału nie wynika, aby A. K. wykonywała określoną pracę na rzecz firmy (...), pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie przez nią wskazanym. Ponadto samo zawarcie umowy na czas nieokreślony z odwołującą, w sytuacji, gdy było oczywiste, iż przez okres kilku miesięcy z powodu ciąży, a następnie urlopu macierzyńskiego nie będzie mogła podjąć pracy nie daje się wytłumaczyć zgodnie z zasadami doświadczenia życiowego i logiki.

Wskazując na powyższe Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie, albowiem nie było podstaw do jego uwzględnienia.

O kosztach Sąd orzekł w myśl art. 98 kpc.